

№ 584

ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА
ОСИПА І АНАСТАЗИ КОЧАН
ЗДА

Польська кольонізація Східної Галичини.

Dr. Iwan TURYN

Відень, 1921.
Видання „Українського Прапора“.

Польська колонізація Східної Галичини.

Відень, 1921.
Видання „Українського Прапору“.

Найбільш пляновим, найбільш основним і найбільш успішним способом винищення українського населення Східної Галичини і спольщення її є польська кольтонізація цього українського краю. Вона має довершити те діло, яке перед віками розпочали польські королі — завойовники Східної Галичини, цілі віки його вели і передали своїм нащадкам, а іменно: стерти з лица цієї землі її український характер і цим забезпечити її приналежність до Польщі.

Як відомо, землеволодіння у Східній Галичині поділене під національним оглядом різко на 2 групи: дрібна земельна власність (3,440,479 га) знаходиться в руках туземного українського селянства та велика земельна власність (2,089,853 га) в руках польських дідичів, нащадків колишніх польських завойовників. Як виказує статистика: 79,8% господарств дрібної земельної власности не є здібні до життя і розвитку задля їх зріжничковання і роздрібнення (господарства нище 2 га займають 42,6% простору всіх сільських господарств) — в наслідок такого стану в Східній Галичині є около 600.000 родин або числячи 5 осіб на родину — 3 мільйони осіб, зайятих управою землі, які не мають підстави господарського іст-

нування і розвитку. Щоби уможливити їм господарське існування, треба наділити їх землю, обертаючи на цю ціль велику земельну власність, яка без лісів, озер і неужитків матиме около 900.000 га на цілі земельної реформи. З цього бачимо, що запас землі, який може бути вжитий на земельну реформу у Східній Галичині є в порівнянні з запотрібуванням невеликий і тому нема місця в Східній Галичині на колонізацію з поза границь краю, бо запас землі не вистане навіть на обділення потребуемого місцевого населення.

Така колонізація означалаби господарську руїну трьох мільонів місцевого сільського населення і цілого краю. Ужиття великої земельної власности в Східній Галичині на цілі земельної реформи в користь безземельного і малоземельного місцевого селянства малоби той наслідок, що польське землеводіння в краю майже зовсім зниклоби, а українське скріпилобися, бо земля польських дідичів перейшлаби до українських селян. І якраз тому, що політичні, соціяльні і господарські реформи, які лежать в інтересі широких народніх мас краю (Східна Галичина є край заселений українською народньою масою) йдуть рівночасно по лінії українських національних інтересів, Поляки — нащадки колишніх польських завойовників — хочаби і на далі вдержатися на становищі володарів краю, — не допускають до цих реформ. Земельна реформа усунулаб історичну і доси найсильнішу підставу польського панування в Сх.

Галичині : польських велико-земельних власників. Тому Польща, завоювавши Східну Галичину, хоче використати своє хвилеве панування на те, щоби відібрати краєви його український характер. Це має статися через плянову ко-льонізацію Східної Галичини польськими селянами з Польщі.

На українській землі поселюється польських селян, які разом зі спольщеним уже населенням східно-галицьких міст, мають творити польську більшість в краю, новочасну підставу польського панування над Східною Галичиною. Отже замість земельної реформи в користь місцевого, себто українського селянства — Польща переводить ко-льонізацію Східної Галичини польським селянством, спровадженням з Польщі, між яке має бути поділена велика земельна власність краю. В цім напрямі працює земельне законодавство польського сойму і земельна політика польського уряду, сповнюючи волю всіх польських політичних партій і всего польського громадянства.

Це абсолютне виключення українського селянства Східної Галичини від набування землі і ко-льонізація Східної Галичини польським селянством, спровадженням з Польщі є однодушною інтенцією усіх верств цілої Польщі, чого доказом є заява польських політиків в часі соймових дебат (промова Вітоса з 7. червня 1919, Яна Домбского з 7. липня м. р., Степана Грабського з 16. червня 1919, Дав. Абрагамовича з 18.

червня м. р., Дашиньского, Четвертиньского і пр. і пр.) голоси визначних польських діячів, як Заморські, Ол. Кшечунович, Ян Гупка, Вит. Стефанус, ухвали польських організацій як резолюції зїзду польської людової партії з 25. жовтня 1919р. і з 15. лютого 1920, постанови зїзду польських національних організацій Східної Галичини з днів 15. і 16. лютого 1920, меморіал польського тов. „Ziemia nasza“, яке остає під проводом консервативного політика князя Вл. Сапєги і вкінці усеї польської преси від правої починаючи на найлівішій кінчучи.

І в цім напрямі працює земельне законодавство Польщі. Земельну реформу в Польщі рішають отсі два закони польського сойму: 1. закон з 10. липня 1919, який містить основи земельної реформи і 2. закон з 15. липня 1920, який містить постанови про переведення земельної реформи. На основі цих законів володіння землею, яке має спиратися на приватній власности, упорядкуют держава. Держава має право розпоряджати не тільки всіми земельними маєтками публичного характеру, але також всею приватною земельно власністю, як у держава може примусово викупити, оставляючи власникови тільки законом означене максимум, яке має виносити: — 1. в маєтках положених у промислових і підміських округах 60 га; 2. в маєтках на східних окраїнах (себто на українських землях у Східній Галичині, білоруських і литовських) і в деяких частях бувшої пруської Польщі 400 га

і 3. в усіх інших частях Польщі 180 га. З так утвореного земельного фонду можуть набувати землю тільки громадяне польської держави в такому порядку першенства: 1. інваліди польської армії, 2. рільні робітники, позбавлені праці через розпарцелювання великої земельної власности, 3. інші рільні робітники і малоземельні власники. Щоби зрозуміти значіння цього земельного законодавства для Східної Галичини треба ствердити, що Польща всупереч мандатови Найвищої Ради, примінює наведені закони, як і всі інші закони і розпорядки в земельній справі, також у Східній Галичині, хоча Східна Галичина не є частию польської держави і польський сойм не має законодавчої власти що до цього краю. А вже і в цім самім земельнім законодавстві польського сойму маємо дві постанови, з яких одна зовсім виключує українське населення Східної Галичини від набування землі аж до часу дефінітивного рішення справи Східної Галичини (бо українське населення не є громадянами польської держави), а друга на випадок, якби Східна Галичина була приділена до Польщі, виключає українське населення від першенства в набуванню землі.

На скількиби не вдалося всего запасу землі обсадити польськими кольоністами, то польське земельне законодавство позваляє творити на українських землях нові господарства до 45 га і оставляти дотеперішним власникам до 400 га. Отже якби не було достаточного числа польських

кольоністів, то можна буде творити для прибув-
ших польських кольоністів більші господарства
й оставляти землю дотеперішнім польським ді-
дичам. Український селянин в кождім випадку
не сміє дістати землі! А щоб ніхто з Поляків
у Східній Галичині не продав землі українським
селянам, цього має берігти утворений за ініці-
ятивною „Союзу Національних Організацій“ т. зв.
„Земський Національний Суд“ (Ziemski Sąd Na-
rodowy).

Для переведення земельної реформи в Поль-
щі утворено окрему державну інституцію т. зв.
„Головний Земський Уряд“. Компетенція цього
уряду розтягається також на Східну Галичину,
де до часу переведення його організації зроблено
його органом „Кравву комісію для обороту зем-
лею у Львові“. Ця комісія уділює рівнож дозволу
в Галичині для обороту землею. Розпорядком
польської ради міністрів з 1. вересня 1919 р. за-
боронено від дня 14. вересня 1919 свободний обо-
рот землею великої власности. Для перенесення
власности треба на основі цього розпорядку по-
передного дозволу власти. Для ведення парцеляції
великої земельної власности надав Головний
Земський Уряд авторизацію, як приватним особам,
так і фінансовим інституціям. Дотепер — крім
приватних осіб надано авторизацію 8-и поль-
ським інституціям, які знова творять „вербункові
бюра“ для спровадження польських кольоністів
з Польщі до Східної Галичини.

Ці польські інституції, а так само приватні

особи, які одержали авторизацію, ведуть очевидно виключно кольонізаційну парцеляцію поселяючи на землях великої власности в Східній Галичині виключно польських селян з поза границь Східної Галичини. Покликуючися на розпорядок президента Головного Земського Уряду з 27. жовтня 1919 р. не хотять продавати землі навіть місцевим селянам римо-католицького обряду, бо ходить о це, щоби спровадити до Східної Галичини, як найбільше число польського елемента з поза її границь.

Для підпирання кольонізації ухвалив польський сойм цілий ряд законів, а саме: 1. закон з 19. грудня 1919 про утворення кольонізаційного фонду, на який рада міністрів призначила як першу рату 70 мільонів марок, (на основі розпорядку ради міністрів з 16. червня 1920 з цього фонду можуть користати тільки громадяне польської держави, отже українські селяне виключені), 2. закон з 4. січня 1920 про тарифові полекші на залізницях для кольоністів, 3. закон з 16. липня 1920 про тимчасові фонди для фінансування земельної реформи, на що призначено покищо капітал пів мільярда марок.

Польське правительство вжило до підпирання кольонізації Східної Галичини навіть і такі уряди, які були основані австрійським правительством для одинокої ціли: допомоги відбудування місцевого, знищеного війною населення. І так „Краєвий уряд відбудови“, який мав за задачу відбудувати знищені війною оселі, польське пра-

вительство обернуло в уряд помочі польським кольтоністам: „Окружний інспекторат рільничої помочі“, який сповняв задачі рільничої секції уряду відбудови підпирає — як заявив публічно його начальник п. Яновскі (Gazeta Wieszorna ч. 53. з 1920) всіми силами і всякими можливими способами кольтонізацію та дав кольтоністам визначну допомогу у формі рільничих знарядів, навозів, насінь і живого інвентаря.

Вкінці повітові староства примушують місцевих українських селян до робіт в користь польських кольтоністів. Якби на глум, українським місцевим селянам не продається ні кусника землі, а за те примушується цих самих селян жандармами і накладанням кар, везти річи тих чужих мазурів — кольтоністів, які забрали їм землю. Ми вже подавали про подібні безправства староств: в Золочеві, Городенці, Бродах і пр.

Ось так вся державна машина в Польщі від сойму і правительства почавши і на повітових властях скінчивши працює з усеї сили над кольтонізацією Східної Галичини польським елементом. І якби на глум це саме польське правительство, яке виключає українське населення від земельної реформи і на кождому кроці старається його винищити — запевнює Найвищу Раду Мирової Конференції в Парижі, що власне земельна реформа, ухвалена польським соймом 10. липня 1919 р. наділює українських селян землею і цим усуне дотеперішну польсько-українську

ворожнечу в Східній Галичині. А президент польської мирової делегації Дмовський заявляє у ноті, переданій дня 25: вересня 1919 Мировій Конференції, що польський сойм ухвалив земельну реформу, яка усуває непропорціональний розклад земельної власности в Східній Галичині, а з ним і причину дотеперішної польсько-української ворожнечі. Тому Мирові Конференція може бути спокійна за долю українського населення Сх. Галичини і признати цей край Польщі, яка заспокоїть усі потреби українського населення. І доперва в зрівнанню з фактами вище наведеними виходить, з яким цинізмом і як безсоромно обдурює Польща західну Европу.

І так переводжена кольонізація Східної Галичини прибирає щораз сильніщі розміри; її білянс на перший піврік 1920 представляється так: в 30 східно-галицьких повітах розпарцельовано 145 маєтків; на 69.000 га землі поселено 11.937 родин польських кольоністів або 59.685 польського населення. Ця однорічна кольонізаційна діяльність польської держави, майже дорівнює 10-літній приватній парцеляційній діяльності в часі від 1902—12 р. і коли польське правительство матиме змогу вести ухвалену соймом і підпирану цілою польською суспільністю кольонізаційну політику з такою інтензивністю, то за пять літ може скольонізувати польським селянством з Польщі цілу Східну Галичину. Це значить, що побіч польських дворів повстануть заможні польські села; польський елемент збільшиться,

як щодо числа, так і щодо господарчої сили — а місцеве українське селянство, яке досі наслідком нестачі землі жило в нужді і наслідком політичної переваги польських дідичів в національному поневоленню, так житиме й на далі, позбавлене всяких виглядів поліпшити своє господарське положення через земельну реформу, засуджене на щораз більше національне поневолення і щораз більшу господарську руїну.

Таку долю готує корінному українському населенню Східної Галичини, яке до цьої пори не вважаючи на вікове польське поневолення, творить ще 70% населення краю, кольонізаційна політика Польщі.

Від Редакції: Огся статейка написана на основ матеріалів, зібраних Дром М. Лозинським. Тут слід підчеркнути те, що найбільш завзятими кольонізаторами української землі являються якраз демократичні ліві політичні партії між Поляками, а саме „людовці“, вшехполяки й польські соціалдемократи під проводом Дашинського.

Нота Уряду Західної України

до Найвищої Ради в справі польської кольонізації Східної Галичини.

Після окупації Східної Галичини, почала Польща систематичну кольонізацію тої країни, спровадженими зпоза її меж польськими кольоністами. Законами польського сойму з дня 10. липня 1919. р. і з 15. липня 1920. р. рішено,

що в Польщі сама держава рішає про посідання й оборот землею. На основі цих законів, польська держава має повну власть над усіми приватними земельними посілостями, тому, що має право вивласнення, залишаючи властителям лише означене законом максимум землі. Ті вивласнені посілости творять земельний фонд. Землю цього фонду вільно продавати лише польським горожанам; першенство в купні тих земель мають польські жовніри.

Польський уряд пристосовує всі ті закони також до Східної Галичини, хоч вона не належить до Польщі. Українці Східної Галичини (тому, що вони не є горожанами польської держави) є виключені тими законами від права набування землі з того земельного фонду. Що більше, законом польської ради міністрів з дня 1. вересня 1919, опертого на законі з 2. серпня 1919. р., заборонено з днем 14. вересня 1919 свободний оборот власністю більших земельних посіlostей без дозволу польського уряду. Цей закон примінюється також в Східній Галичині, де дозвіл на купно землі одержують лише польські колюоністи.

На основі звітів, поміщених польськими інституціями, авторизованими варшавським правительством до парцеляції, по день 30. червня 1920 переводилася парцеляція в отсих повітах Східної Галичини: Бережани, Броди, Борщів, Бучач, Бібрка, Городенка, Городок, Гусятин, Збараж, Зборів, Золочів, Жовква, Калуш, Камінка Струмилова,

Коломия, Львів, Перемишляни, Підгайці, Рава Руска, Радехів, Рогатин, Рудки, Скалат, Сокаль, Станиславів, Тернопіль, Товмач, Чортків, Чесанів, Яворів. В тих повітах розparcelьовано до того часу 143 двірські обшари загального простору землі приблизно 69.000 гектарів. На тім просторі осаджено 11.937 польських родин, спроваджених зпоза меж Східної Галичини, себто польських душ 59.685, числячи по пять душ на одну родину. Довершено сього протягом пів року, бо менш більш у такім часі ведеться систематична й інтензивна польська кольонізація, отже протягом цілого року є здібна Польща скольонізувати у Східній Галичині 138.000 гектарів.

Обшар всеї поміщицької землі, пригожої до парцеляції, виносить у Східній Галичині загалом 900.000 гектарів. На тій землі сидить 1961⁰ поміщицьких родин; приймаючи, що за кожною поміщицькою родиною при парцеляції залишиться пересічно по 100 гектарів землі, на парцеляцію остане 703.900 гектарів. Допускаючи отже, що польська кольонізація тої країни поступати-ме в тій самій мірі що досі, — можна прийняти, що вона буде вповні переведена протягом найблищих пяти років.

Після урядових статистичних обчислень з 3. червня 1902. р. було в Східній Галичині 649.913 усіх рільничих господарств, з того, на основі обчислень професора краківського університету д-ра Франца Буяка (Поляка) було серед них 421.546, себто 79,8 % (около $\frac{4}{5}$) економічно не-

самостійних господарств. Се в господарства карловаті о просторі $\frac{1}{2}$ до 2 гектари (їх є 42·6 %) і малоземельні о просторі 2—5 гектарів (їх є 37·2 %). Від того часу досі простір тих господарств став ще менший а число несамоствійних господарств ще збільшилося. Власники тих господарств не могли вижити з власної продукції. Для заспокоєння своїх економічних потреб вони мусіли, крім праці на своїх господарствах, шукати заробітків на панських дворах або на еміграції. Деякі з них емігрували з краю на все. Крім того у Східній Галичині є около 80.000 родин сільського пролетаріату. Разом отже у Східній Галичині на основі отсих даних є около 502.000 родин, які повинні одержати з двірських лятифундій відповідні наділи землі, щоби могли вижити.

Простір всеї землі у Східній Галичині, здібної до рільничої культури, не вистарчив-би на заспокоєння земельного голоду самого місцевого населення. Бо коли-би розділити весь запас землі того краю, пригожої для рільничої культури о просторі 3,888.640 гектарів, між усі рільничі одиниці господарські, яких кругло є 650.000, і родини рільничого пролетаріату в числі 80.000, то такий наділ землею ще не створив-би здібних до життя господарств. Коли однак землю більших посіlostей парцелюється між спроваджених зпоза меж краю кольоністів, то позбавляється автхтонне населення варстату праці і згодом витвориться таким чином кількаміліонову клясу безробітних людей а на край спровадиться економічну катастрофу

з усіма її господарськими і політичними наслідками. Во в краю нема промислових підприємств, куди відпливав-би викинений із села безземельний пролетаріят. Наслідком парцеляції більших посіlostей, відпадуть також заробітки на двірських лятифундіях, якими доповняло малоземельне селянство свої недостаточні доходи з власної рільничої продрукції. З огляду на значне подорожіння транспортних засобів і рільничого інвентаря, еміграція українського селянства в чужі край також неможлива. Перед автохтонним селянством Східної Галичини стоїть марево повільної, голодової смерти.

Слід замітити, що тому селянству чужі крайні кличі соціалізації землі, або земельної реформи без відшкодування дотеперішних власників, воно стоїть і стоятиме твердо на становищі приватної власності і земельної реформи на основі повного відшкодування. Українські рільники оферують сьогодні за землю польським поміщикам тричі вищі ціни від нормальних, але їх виключається від набування землі.

Польською кольонізацією загрожений первісний, самозахввуючий життєвий інстинкт українського народу Східної Галичини. Нею засуджені мільони українських селян і їх покоління на фізичну і моральну дегенерацію та на повільні муки вимирання протягом цілих десятків літ. Загрожена в своїм житті людина і так само загрожений цілий нарід, по непереможним законам природи мусітиме шукати всяких засобів в ціли

свогого самозбереження. На Сході Європи ви-
твориться центр негасаючої суспільної боротьби,
веденої за фізичне існування трох з половиною
мільонів людей.

На ось тій основі, правительство Західно-
української Народної Республіки (Східної Гали-
чини) просить Найвищу Раду Мирової Конференції
видати і перевести отсі зарядження:

1. заборонити польському правительству
приміювати польські земельні закони і розпо-
рядки в Східній Галичині,

2. уневажити всі контракти купна-продажі
землі в Східній Галичині, заключені під польською
окупаційною владою, якими набули там землю
особи, що перед 1. падолиста 1918. р. не мали
права приналежности в одній з громад Східної
Галичини,

3. привернути в Східній Галичині свобідний
оборот землею на основі правного стану в часі
перед 1. падолиста 1918. р.,

4. заборонити кольонізаційну парцеляцію
землі в Східній Галичині між кольоністів зпоза
границь краю.

Женева, дня 4. грудня 1920.

Др. Евген Петрушевич, в. р.
Президент Української Національної Ради Східної
Галичини.

Статистичний огляд України.

Стан суцільної етнографічної території України при початку світової війни.

I. Західна Україна (Галичина і т. д.).

Простір 75000 км² Населення 6,479000. З того Українців 4797000 (74,0 проц.), Жидів 812000 (12,5 проц.), Поляків 686000 (10,6 проц.), Німців 81000 (1,3 проц.), Мадярів 33000 (0,5 проц.), Румунів 32000 (0,5 проц.), Словаків 13000 (0,2 проц.).

З того сама Східна Галичина має простору 55000 км² Населення 5,450000, Українців 4,055000 (74,4 проц.), Жидів 670000 (12,3 проц.), Поляків 659000 (12,1 проц.), Німців 65000 (1,2 проц.).

Для порівняння:

Держава	Простір км.	Населення
Бельгія	29.000	7,751.000
Нідерляндія	34.000	6,449.000
Португалія	92.000	5,960.000
Швеція	448.000	5,713.000
Болгарія	114.000	4,712.000
Греція	120.000	4,699.000
Сербія	87.000	4,490.000
Швайцарія	41.000	3,765.000
Данія	39.000	2,902.000
Норвегія	323.000	2,392.000

Важніші міста Західної України.

Львів (234 тис. мешк.), Чернівці (93 т. м.), Перемишль (59 т. м.), Коломия (45 т. м.), Дрогобич (39 т. м.), Тернопіль (35 т. м.), Станислав (34 т. м.), Ярослав (29 т. м.), Книгинин село (22 т. м.), Самбір (21 т. м.), Сигот (21 т. м.),

Броди (18 т. м.), Ужгород (17 т. м.), Мункачево (17 т. м.), Борислав (15 т. м.), Бучач (14 т. м.), Берегове (13 т. м.), Золочів (13 т. м.), Городок (13 т. м.), Бережани (13 т. м.), Снятин (12 т. м.), Сокаль (12 т. м.), Замарстинів (12 т. м.), Тустановичі (12 т. м.), Городенка (11 т. м.), Сянк (11 т. м.), Турка (11 т. м.), Рава (11 т. м.), Яворів (10 т. м.), Камінка волоська (10 т. м.), Збараж (10 т. м.), Тисьмениця (10 т. м.), Галич (6 т. м.).

II. Соборна Україна (Західна, Східна, Кубанщина).

Простір: 1,056.000 км², Населення 54,690.000 м.

З того:

Українців	38,671.000	=	70,7 проц.
Москвинів	7,678.000	=	14,0 "
Жидів	3,904.000	=	7,1 "
Поляків	1,430.000	=	2,6 "
Німців	985.000	=	1,8 "
Турко-Монголів	610.000	=	1,1 "
Румунів	465.000	=	0,8 "
Болгарів	196.000	=	0,4 "
Греків	140.000	=	0,2 "
Кавказців	112.000	=	0,2 "
Вірменів	59.000	=	0,1 "
Чехословаків	52.000	=	0,1 "

Інших (Білорусинів, Мадярів, Циганів, західно-евр. народів) 378.000 = 0,4 проц.

Для порівняння:

	Простір км квадр.	Населення
Давна евр. Росія	5 452.090	144,344.000
" Німеччина	548.000	64,926.000
" Австро-Угорщина	677.000	51,390.000
" Великобританія	318.000	45 623.000
" Франція	536.000	39,602.000
" Італія	2:7.000	35,598.000

Важніші міста Соборної України. (пристані).

Київ (626 тис. мешк.), Одеса* (631 т. м.), Харків (250

т. м.), Львів (234 т. м.), Катеринослав (220 т. м.), Ростів* (205 т. м.), Миколаїв* (107 т. м.), Катеринодар (107 т. м.), Гомель (105 т. м.), Кременчук (99 т. м.), Херсон* (96 т. м.), Чернівці (93 т. м.), Житомир (91 т. м.), Полтава (88 т. м.), Симферопіль (82 т. м.), Бердичів (79 т. м.), Єлисавет (76 т. м.), Таганрог* (68 т. м.), Новоросійськ* (66 т. м.), Ставропіль (64 т. м.), Берсте (64 т. м.), Севастопіль* (62 т. м.), Білацерква (61 т. м.), Перемишль (59 т. м.), Керч-Єнікале* (56 т. м.), Луганське (56 т. м.), Маріупіль* (55 т. м.), Нахичевань (54 т. м.), Ніжин (53 т. м.), Вінниця (53 т. м.), Майкоп (53 т. м.), Єйськ* (52 т. м.), Камянець (50 т. м.), Умань (50 т. м.), Юзівка (49 т. м.), Армавір (47 т. м.), Коломия (45 т. м.), Феодозія* (43 т. м.), Грушівка (43 т. м.), Черкаси (42 т. м.), Павлоград (41 т. м.), Проскурів (41 т. м.), Суми (40 т. м.), Акерман* (40 т. м.), Бердянськ* (40 т. м.), Пинськ (39 т. м.), Дрогобич (39 т. м.), Рівне (39 т. м.), Бутурлинівка (38 т. м.), Тираспіль (38 т. м.), Ромни (37 т. м.), Лабинська (36 т. м.), Нижнодніпровськ (36 т. м.), Бахмут (36 т. м.), Чернівці (36 т. м.), Пятигорськ (35 т. м.), Тернопіль (35 т. м.), Грозний (34 т. м.), Станислав (34 т. м.), Охтирка (33 т. м.), Мотовилиха (33 т. м.), Полонне (33 т. м.), Могилів (33 т. м.), Ізмаїл (32 т. м.), Стрий (31 т. м.), Прилука (31 т. м.), Озів (31 т. м.), Ялта* (31 т. м.), Холм (24 т. м.).

III. Українська колоніяльна земля.

„Зелений клин“ над Амуром і Тихим Океаном обіймає 1,091.000 км² простору. 857.000 населення, з того 58 проц. Українців, 23 проц. Москвинів, 7 проц. Китайців, 6 проц. Сибірських туболців, 4 проц. корейців, 2 проц. інших.

IV. Загальна скількість Українців обчислена для 1920 р. виносить **48,000,000**.

V. Декілька економічних даних про соборну Україну.

Лісів	11,000.000 га
Рілі	45,000.000 „
Худоби 52,000.000 штук	(стан перед війною).

Річна продукція зереліів (середно)	420,000.000	q
" " заліза й стали	50,000.000	"
" " вугля	215,000.000	"
" " нафти	25,000.000	"
" " соли	11,000.000	"
" " манганової руди	3,000.000	"

Віддаль Київa від різних місцевин України
(воздушна лінія в кілометрах. Наконечні точки підчеркнені).

Пинськ 365	Ізмаїл 580	Таганрог 700
Бересте 520	Акерман 475	Бердянськ 610
Ковель 420	Одеса 440	Катеринослав 400
Холм 508	Миколаїв 395	Кремінчук 260
Рівне 305	Херсон 435	Чигирин 215
Львів 470	Єлисавет 250	Полтава 305
Перемишль 565	Перекоп 525	Харків 400
Ужгород 625	Симферопіль 660	Юзівка 595
Шляхтова 725	Севастопіль 675	Луганське 675
(Зах. межа Лемківщ.)	Феодозія 690	Бутурли нівка 715
Галич 445	Алупка 715	Білгород 425
Станислав 460	Новоросійськ 825	Глухів 270
Чернівці 410	Катеринодар . 855	Чернигів 130
Житомир 130	Ставропіль . 1035	Гомель 225
Бердичів 150	Устя Тереку 1380	Сураж 315
Камянець под. 345	Ростів 755	
Винниця 200		

„Український Прапор“

виходить раз на тиждень,

Передплата вносить в Австрії:

	без доставки	з поштовою пересилкою
місячно	К. 16'—	18'—

За границею:

	піврічно	річно
в Чехо-Словаччині: чеських	К. 20'—	40'—
в Юго-Славії: югосл.	К. 28'—	66'—
в Німеччині:	Мк. 12'—	24'—
в Краях латинської Унії .	Frs. 5'—	10'—
в Англії.	sh. 4'—	8'—
в Америці	S 1'—	2'—

Ціна одного примірника К: 4.

Адреса Управи часопису:

Wien, VIII. Länggasse 5. Parterre.

Видання Уряду Преси і Пропаганди З. У. Н. Р.
(„Українського Прапора“).

1. **Кривава Книга**, Матеріяли до польської інвазії на українські землі Східної Галичини 1918—1919, часть I. 8^о ст. 100, Відень 1919. Також в інших мовах.
2. Др. Лука Мишуга: **Князь Ярослав Осмомисл**, рецензійний начерк повісти Осипа Назарука, Відень 1920, ст. 16. 16^о.
3. Микола Евшан: **Великі Роковини**, (1. листопада 1918 до 1. листопада 1919) Реферат, вигошений на святі 1. листопада у Винниці, Відень 1920, ст. 26. 16^о.
4. **Українська делегація Східної Галичини в Риві**, Ноти делегації до мирової конференції, Постанова Найвищої Ради з 11. липня 1919 в справі Східної Галичини, Відень 1920, ст. 16. 16^о.
5. **Документи українського мучеництва під Польщею**, бесіда українського священника перед судом польських наїздників у Галичині, Відень 1921, ст. 24. 16^о.
6. **Польська колонізація Східної Галичини**, Відень 1921. ст. 14. 16^о.
7. **Das Ostgalizische Problem**, з картою Східної Галичини. Відень 1920 ст. 16. 8^о, також у мовах французькій і англійській.
8. **Ostgalizien als unabhängiger neutraler Freistaat**, Відень 1920, ст. 12. 8^о, також у мовах французькій і англійській.
9. **Ostgalizien, ein selbständiger Freistaat, herausgegeben vom Ostgalizischen Nationalrat**, Відень 1920, ст. 54. 8^о, також у мовах французькій і англійській.
10. **Die ostgalizische Frage, Information über den jetzigen staatsrechtlichen und internationalen Stand**, Відень 1920, ст. 16. 8^о, також у мовах французькій і англійській.
11. **Українська школа в польськiм ярмі в Східній Галичині**, Відень 1921, ст. 30. 16^о.

В серії „Українські Мемуари“:

2. Др. Осип Назарук: **Рік на Великій Україні**, спомини з української революції, Відень 1920, ст. 342. 16^о.
3. Др. Лука Мишуга: **Похід українських військ на Київ** (Серпень 1919), Відень 1920 ст. 27. 16^о.
1. Осип Левицький: **Галицька Армія на Великій Україні**. Спомини. Відень 1921, ст. 194. 16^о.
1. Др. Ілько Цьокан: **Від Денікіна до більшовиків**, фрагмент споминів з Радянської України, Відень 1921, ст. 19. 16^о.